

Hyvinvointia, huolenpitoa ja väkivallattomuutta Leppävirralle

Kiusaamisen vastaisen ohjelman
suunnittelutilaisuus 4.9.2021

Ohjelma

- Avaussanat
- Entisen kiusatun tarina: ”Yksi hetki voi auttaa selviytymään kiusaamisesta” *
- Pohdintatuokio: Mikä ja milloin?
- Ankkuritiimin video *”Yksi hetki – Kiusaaminen...”
- Pikapohdinta: Miksi?
- Entisen kiusaajan tarina: ”Yksi hetki voi lopettaa kiusaamisen” *
- Katsaus kouluterveyskyselyyn 2021 ja OKM:n Toimenpideohjelmaan kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi
- Ryhmätyö: Kohti hyvinvoivaa ja väkivallatonta Leppävirtaa
- Vanhemman tarina: ”Yksi hetki – Aikuinen ole läsnä” *

(*Pohjois-Savon kiusaamisen ehkäisyn työryhmän välittämät videot)

Entisen kiusatun tarina

- ”Yksi hetki voi auttaa selviytymään kiusaamisesta”

<https://www.youtube.com/watch?v=vg0sdiP68yg>

Pohdintatuokio

- Mikä on kiusaamista?
- Milloin kiusaaminen on rikos?

“Yksi hetki – Kiusaaminen on rikos”

- Itä-Suomen poliisin Ankkuri-ryhmä kertoo seuraavalla videolla, mistä kiusaamisessa on kyse
- Videon lopussa on lueteltu maksuttomia auttavia tahoja, joilta voi pyytää apua, jos sinua tai lastasi kiusataan tai olet itse kiusaaja.
- Tehdään yhdessä Pohjois-Savosta paikka, jossa kukaan ei jää yksin, jossa kiusaamiselle ei suljeta silmiä tai sitä vähätellä!

“Yksi hetki – Kiusaaminen on rikos”

<https://www.youtube.com/watch?v=FsXBdgmX0g8>

Pikapohdinta

- Miksi kiusaamiseen suhtaudutaan usein vähättelevästi?
- Miksi kiusaamistilanteisiin on vaikea puuttua?

Entisen kiusaajan tarina

- ”Yksi hetki voi lopettaa kiusaamisen”

<https://www.youtube.com/watch?v=IKWvmsZ4tt0>

Toimenpideohjelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi

- Toimenpideohjelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa Tiedosto avautuu uudessa välilehdessä PDF 190kB

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Opas kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamistilanteiden käsittelyyn kouluissa ja oppilaitoksissa /OPH

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/kiusaamisen-vastainen-tyo-kouluissa-ja-oppilaitoksissa>

Opas kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamistilanteiden käsittelyyn...

- Opetushallituksen opas on ensimmäinen kansallisen tason ohjeistus kiusaamisen vastaisesta työstä perusopetuksen kouluille ja toisen asteen oppilaitoksille.
- Jokaisen kouluyhteisöön kuuluvan oppilaan ja siellä työskentelevän aikuisen tulee tunnistaa kiusaaminen ja sen erilaiset muodot sekä tuntea koulun tavat kiusaamistilanteisiin puuttumisessa.
- **Jokaisella lapsella ja nuorella on ehdoton oikeus turvalliseen oppimisympäristöön!**

Opas kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamistilanteiden käsittelyyn...

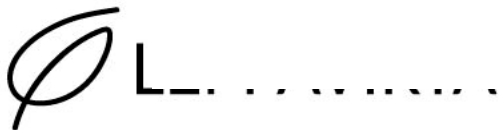
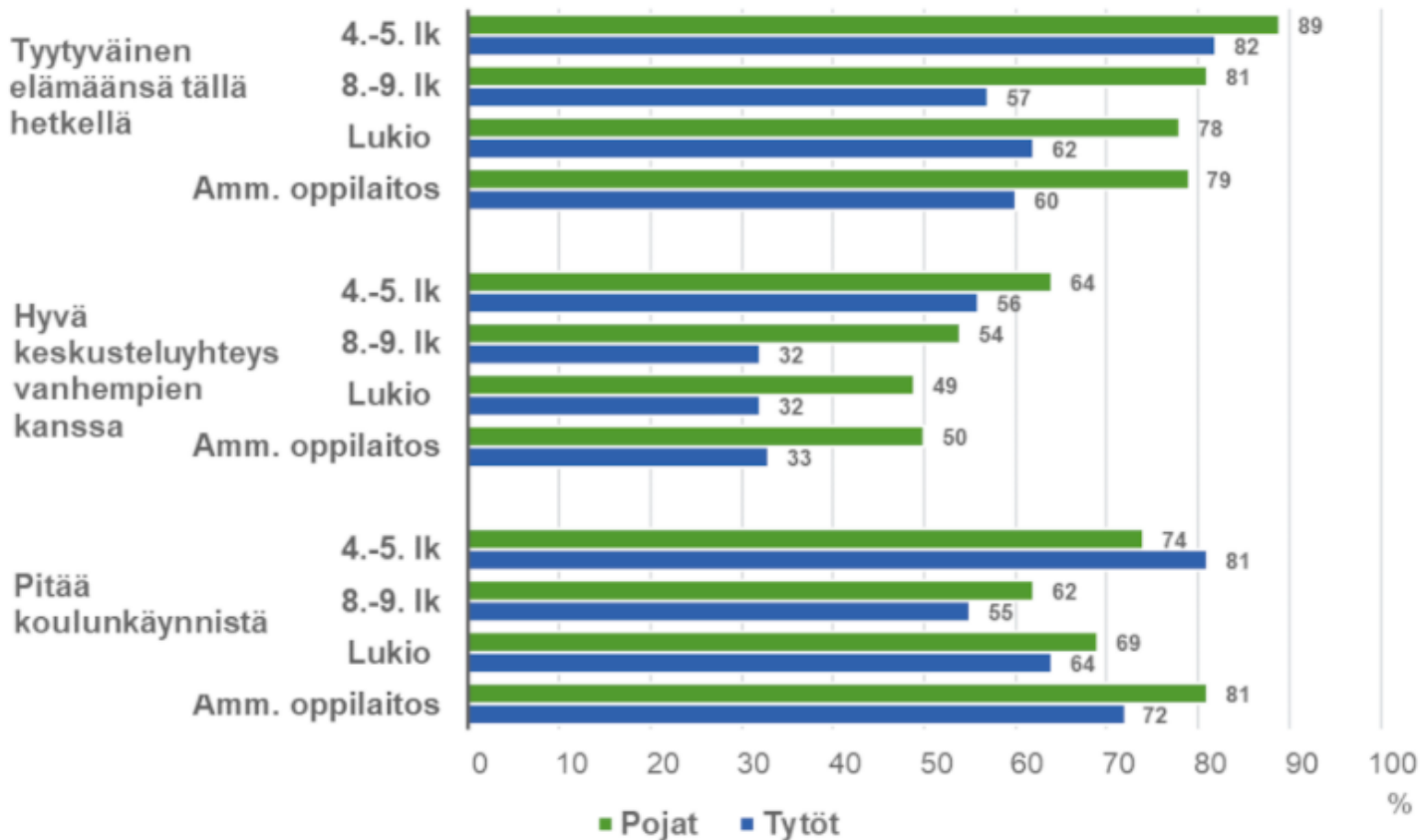
Parasta kiusaamisen vastaista työtä on tilanteiden ennaltaehkäisy:

- yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhuolto
- vuorovaikutusta tukeva toimintakulttuuri
- kiusaamista koskevien teemojen käsittely osana opetusta
- tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu

Kouluterveyskysely 2021

www.thl.fi/kouluterveyskysely/tulokset

Lasten ja nuorten kokema hyvinvointia kuvaavia indikaattoreita sukupuolen ja kouluasteen mukaan vuonna 2021, %.

4.10.2021

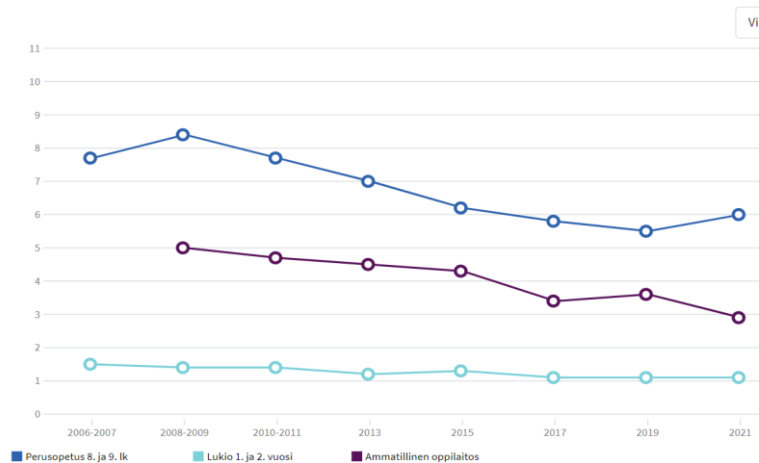
Sari Ihalainen

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa

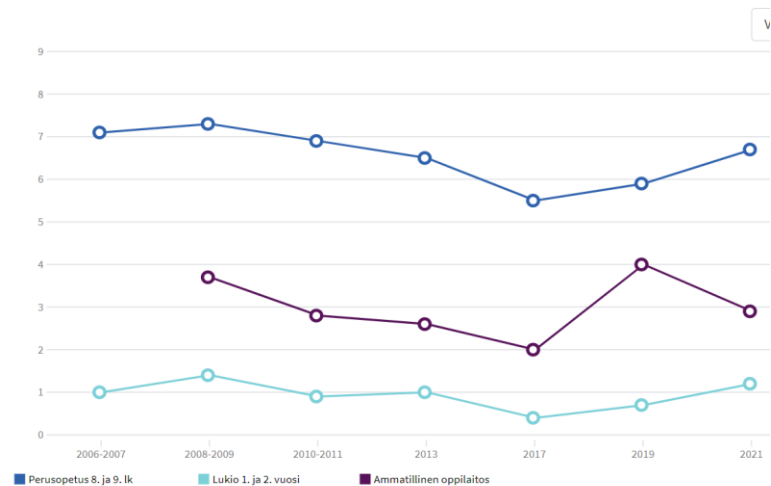
- Indikaattori perustuu kysymykseen: "Kuinka usein sinua on kiusattu koulussa tämän lukukauden aikana?". Vastausvaihtoehdot: 1) useita kertoja viikossa, 2) noin kerran viikossa, 3) harvemmin, 4) ei lainkaan.
- Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 1 tai 2.
- Indikaattori perustuu WHO-Koululaistutkimuksen (Health Behaviour in School-aged Children, HBSC) koulukiusaamista koskeviin kysymyksiin. Kiusaamisella tarkoitetaan tässä sitä, kun toinen oppilas tai ryhmä oppilaita sanoo tai tekee epämiellyttäviä asioita jollekin oppilaalle. Kiusaamista on myös se, kun oppilasta kiusoitellaan toistuvasti tavalla, josta hän ei pidä. Kiusaamista ei ole se, kun kaksi suunnilleen samanvahvuista oppilasta riitelevät.

Kouluterveyskysely: Koulukiუსattuna vähintään kerran viikossa, % perusopetus 8. ja 9. lk, lukio, aol 2006-2021

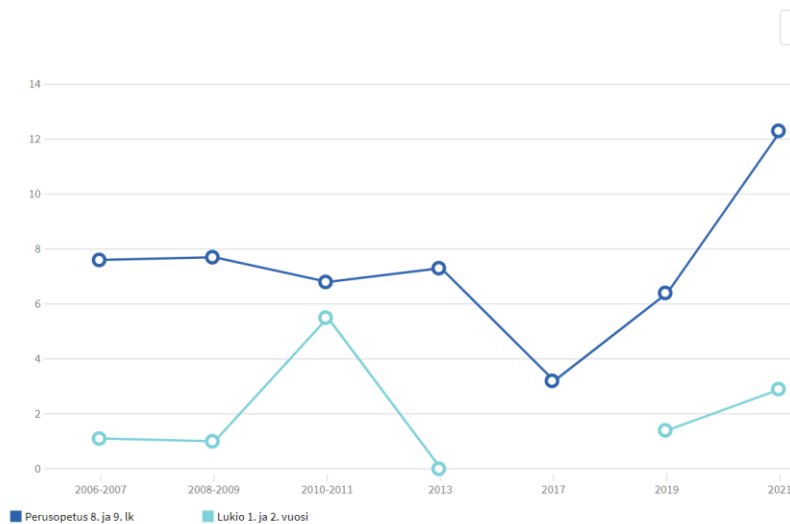
Koko maa, Sukupuoli: yhteensä

Pohjois-Savon hyvinvointialue, Sukupuoli: yhteensä

Leppävirta, Sukupuoli: yhteensä

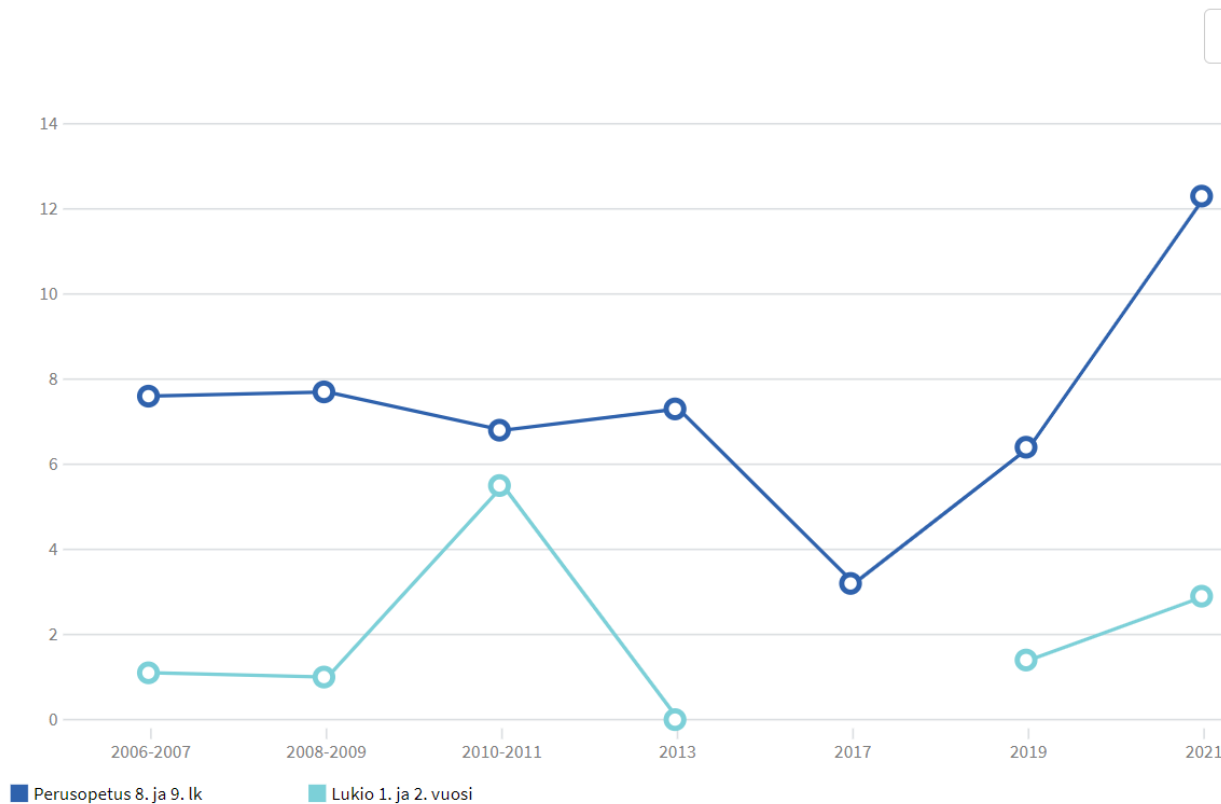

Kouluterveyskysely, indikaattori: Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

Aikasarja perusopetus 8. ja 9. lk, lukio 2006-2021, Leppävirta

<https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset#alueittain>

Leppävirta, Sukupuoli: yhteensä

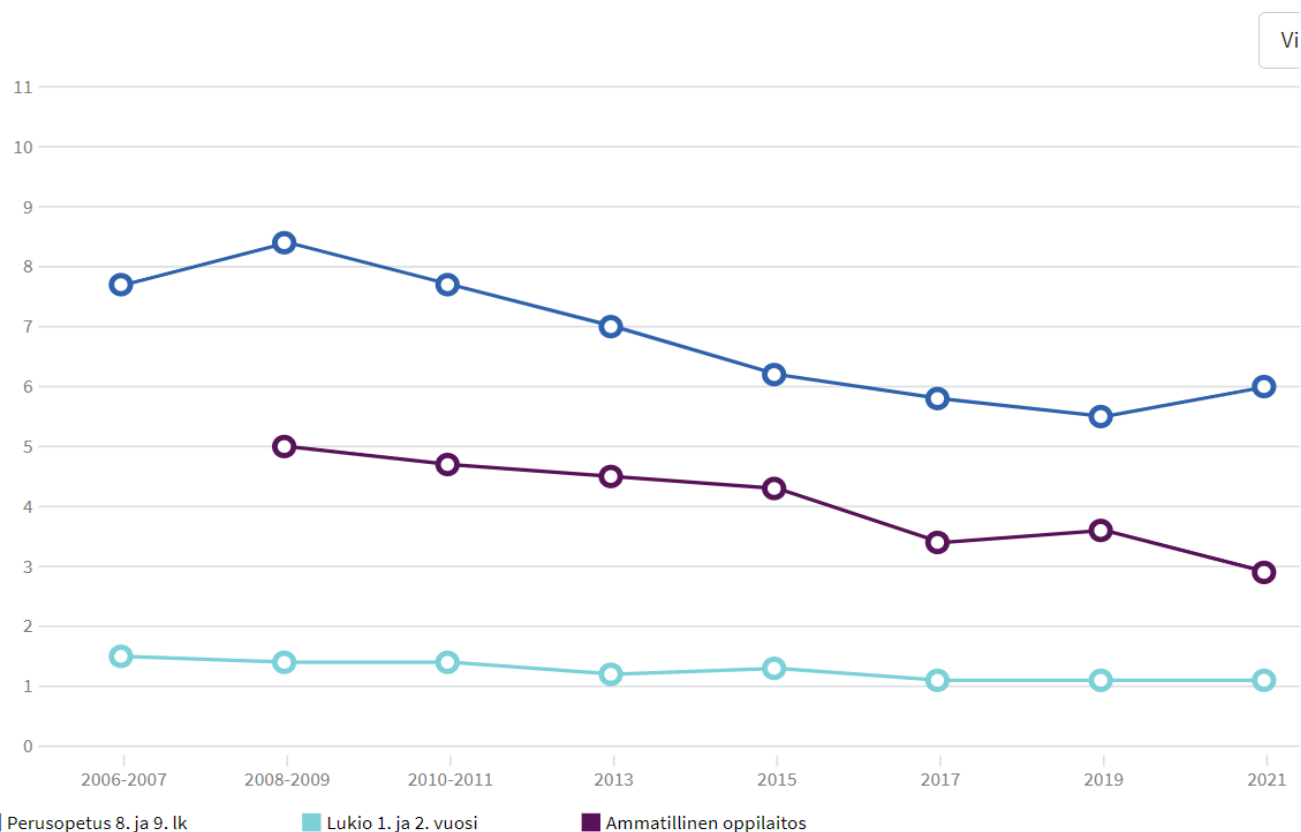

Kouluterveyskysely, indikaattori: Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

Aikasarja perusopetus 8. ja 9. lk, lukio, aol 2006-2021, koko maa

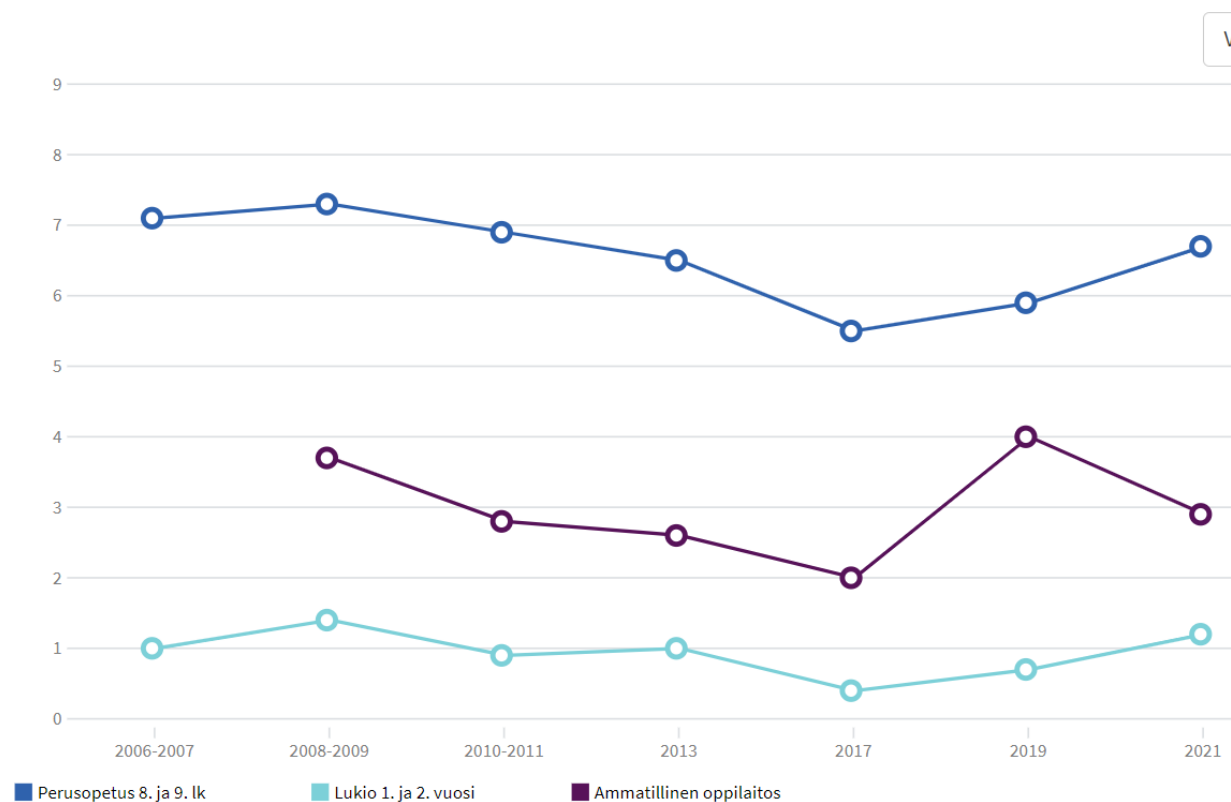
Koko maa, Sukupuoli: yhteensä

Kouluterveyskysely, indikaattori: Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

Aikasarja perusopetus 8. ja 9. lk, lukio, aol 2006-2021, Pohjois-Savo

Pohjois-Savon hyvinvointialue, Sukupuoli: yhteensä

Kouluterveyskysely, indikaattori: Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % Perusopetus 4. ja 5. lk,

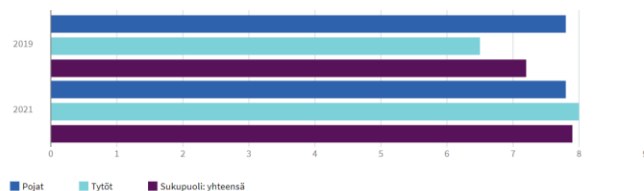
Perusopetus 4. ja 5. luokka, 2019 ja 2021

Lähde: Kouluterveyskysely

Indikaattori: Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

Indikaattori tuottaa tietoa niiden lasten osuudesta (%), joita on kiusattu koulussa vähintään kerran viikossa lukukauden aikana.

Koko maa

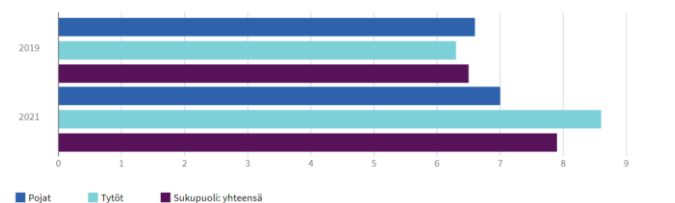
Perusopetus 4. ja 5. luokka, 2019 ja 2021

Lähde: Kouluterveyskysely

Indikaattori: Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

Indikaattori tuottaa tietoa niiden lasten osuudesta (%), joita on kiusattu koulussa vähintään kerran viikossa lukukauden aikana.

Pohjois-Savon hyvinvointialue

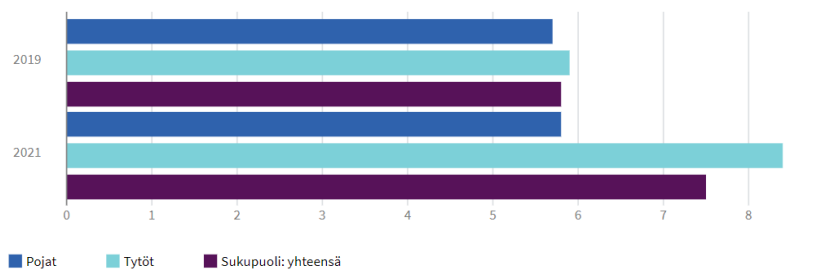
Perusopetus 4. ja 5. luokka, 2019 ja 2021

Lähde: Kouluterveyskysely

Indikaattori: Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

Indikaattori tuottaa tietoa niiden lasten osuudesta (%), joita on kiusattu koulussa vähintään kerran viikossa lukukauden aikana.

Leppävirta

Kouluterveyskysely, indikaattori: Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % Perusopetus 4. ja 5. lk, Leppävirta

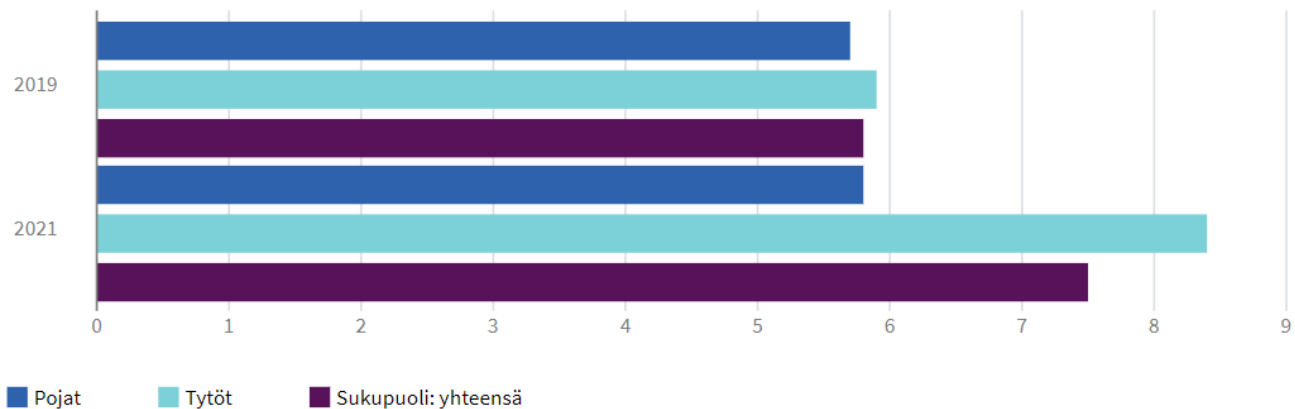
Perusopetus 4. ja 5. luokka, 2019 ja 2021

Lähde: Kouluterveyskysely

Indikaattori: Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

Indikaattori tuottaa tietoa niiden lasten osuudesta (%), joita on kiusattu koulussa vähintään kerran viikossa lukukauden aikana.

Leppävirta

Kouluterveyskysely, indikaattori: Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % Perusopetus 4. ja 5. lk, Leppävirta

	Pojat	Tytöt	Sukupuoli: yhteensä
	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %
2017		4,0	3,8
2019		5,7	5,9
2021		5,8	7,5

Käytössä olevat rajoitukset

Alue1

Leppävirta

Indikaattorit

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

Kuutio päivitetty 27.09.2021

(c) Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2021

Leppävirta 4-5 lk

		2019			2021		
		Pojat	Tytöt	Sukupuoli: yhteensä	Pojat	Tytöt	Sukupuoli: yhteensä
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %	Kuinka usein kiusattu lukuvuoden aikana: useita kertoja viikossa, %	3,4	2,4	2,9	1,9	1,1	1,5
	Kuinka usein kiusattu lukuvuoden aikana: noin kerran viikossa, %	2,3	3,5	2,9	3,9	7,4	6,0
	Kuinka usein kiusattu lukuvuoden aikana: harvemmin, %	33,0	29,4	31,2	28,2	34,7	31,2
	Kuinka usein kiusattu lukuvuoden aikana: ei lainkaan, %	61,4	64,7	63,0	66,0	56,8	61,3
	Kuinka usein kiusattu lukuvuoden aikana. Vastanneiden lkm.	88	85	173	103	95	199

Kouluterveyskysely, indikaattori: Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % Perusopetus 4. ja 5. lk, Pohjois-Savo

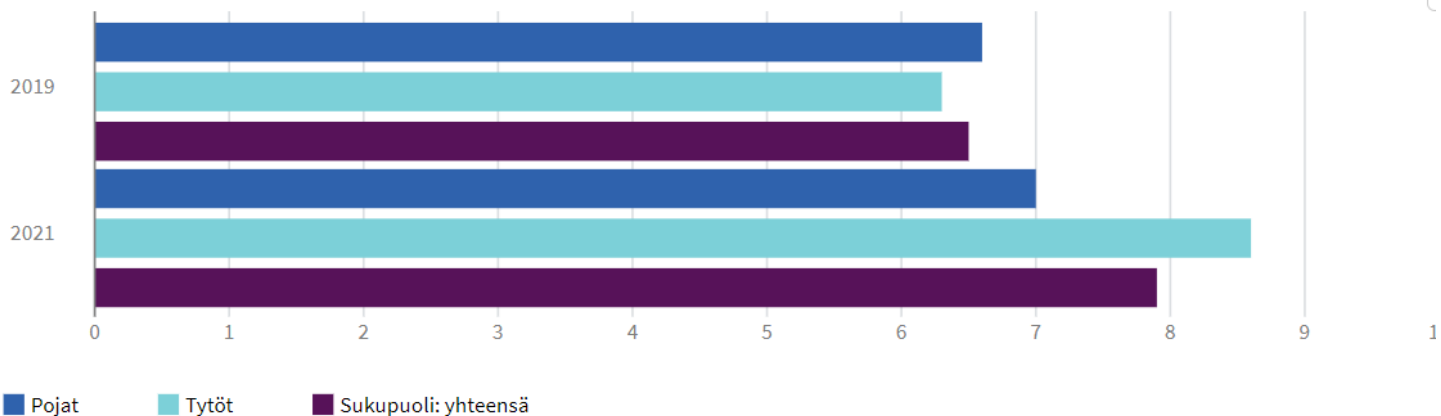
Perusopetus 4. ja 5. luokka, 2019 ja 2021

Lähde: Kouluterveyskysely

Indikaattori: Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

Indikaattori tuottaa tietoa niiden lasten osuudesta (%), joita on kiusattu koulussa vähintään kerran viikossa lukukauden aikana.

Pohjois-Savon hyvinvointialue

Kouluterveyskysely, indikaattori: Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % Perusopetus 4. ja 5. lk, Koko maa

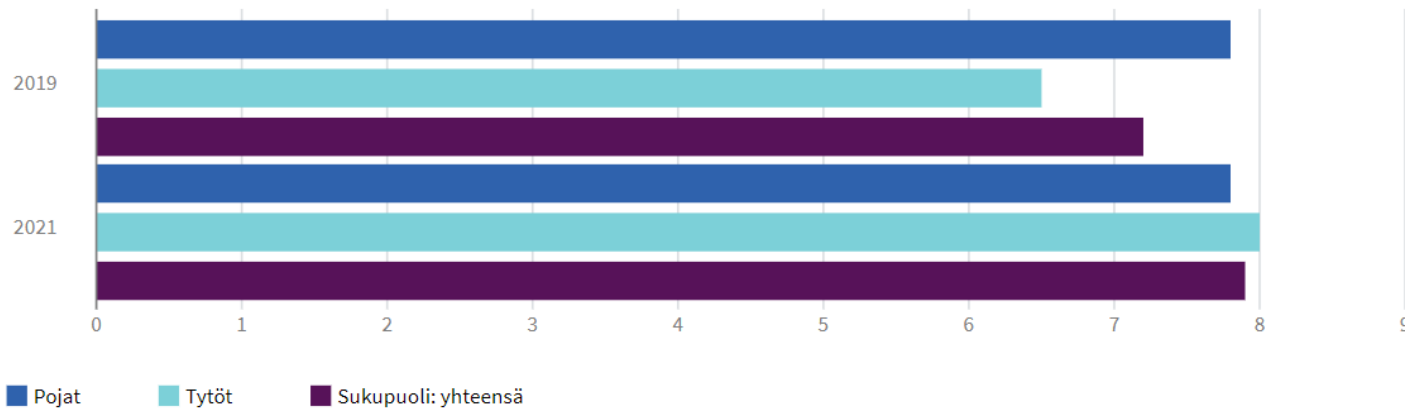
Perusopetus 4. ja 5. luokka, 2019 ja 2021

Lähde: Kouluterveyskysely

Indikaattori: Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

Indikaattori tuottaa tietoa niiden lasten osuudesta (%), joita on kiusattu koulussa vähintään kerran viikossa lukukauden aikana.

Koko maa

Kouluterveyskysely: päihteiden käyttö

- https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/ktk/ktk1/summary_trendi?alue_0=601395&mittarit_0=200537&mittarit_1=199990&mittarit_2=200141&sukupuoli_0=143993#
- Indikaattori perustuu kysymykseen: "Kuinka usein kaiken kaikkiaan käytät alkoholia, esimerkiksi puoli tölkkiä olutta tai enemmän?"
vastausvaihtoehdot: 1) kerran viikossa tai useammin, 2) pari kertaa kuukaudessa, 3) noin kerran kuukaudessa, 4) harvemmin, 5) en käytä alkoholijuomia.

Kouluterveyskysely: päihteiden käyttö

- Indikaattori: Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, %

8-9 lk	2019	2021
Leppävirta	9,1	15,1
Pohjois-Savo	10,1	10,2
Koko maa	9,6	8,9
Lukio 1.-2.v		
Leppävirta	11,8	15,9
Pohjois-Savo	17,9	14,9
Koko maa	17,8	14,9

Kouluterveyskysely: päihteiden käyttö

- Indikaattori: Käyttää alkoholia viikoittain, %

8-9 lk	2019	2021
Leppävirta	3,9	8,5
Pohjois-Savo	4,3	4,3
Koko maa	4,4	4,1
Lukio 1.-2.v		
Leppävirta	2,9	0
Pohjois-Savo	5,4	4,3
Koko maa	6,3	5,5

Indikaattori: Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, %

- Indikaattori perustuu kysymykseen: "Oletko koskaan kokeillut tai käyttänyt seuraavia aineita?". Kysymyksen osiot: 1) marihuanaa tai hasista (kannabista), 2) ekstaasia, amfetamiinia, Subutexia, heroiniä, kokaiinia, LSD:tä, gammaa tai muita vastaavia huumeita.
Vastausvaihtoehdot: 1) en koskaan, 2) kerran, 3) 2-4 kertaa, 4) 5 kertaa tai useammin.

Kouluterveyskysely: päihteiden käyttö

- Indikaattori: Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, %

8-9 lk	2019	2021
Leppävirta	5,7	9,7
Pohjois-Savo	9	8,4
Koko maa	8,9	8,1
Lukio 1.-2.v		
Leppävirta	7,2	10
Pohjois-Savo	10	11
Koko maa	14	12,6

Unicefin Lapsiystävällinen kunta -malli rakentuu lapsen oikeuksien sopimuksen neljän yleisperiaatteen ympärille

Syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus (2 art.)

- yhtäkään lasta ei syrjitä tai jätetä ulkopuolelle

Lapsen edun ensisijaisuus (3 art.)

- esimerkiksi lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi

Oikeus elämään ja kehittymiseen (6 art.)

- esimerkiksi väkivallaton lapsuus, turvallinen kasvuympäristö

Lapsen näkemyksen kunnioittaminen (12 art.)

- lasten näkemykset huomioidaan arjessa ja päätöksenteossa

Mitä UNICEF edellyttää mallissa mukana olevalta kunnalta?

Lapsiystävällinen kunta -mallin pääperiaatteet

- Kunta keskittyy kehittämistyössä kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleviin lapsiin ja kunnan suurimpiin lapsenoikeusongelmiin.
- Kunnan kehittämistyössä toteutuu lasten osallisuus.
- Kehittämistyön tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat koko kuntaa.
- Kunta tavoittelee kehittämistyöllään pitkäkestoisia muutoksia.
- Kunta viestii kehittämistyöstään aktiivisesti.

Lapsiystävällinen kunta

Leppävirran kunnan visio:

**Lasten oikeuksien sekä
lapsiystävällisyyden
näkyväksi ja tunnetuksi tekeminen
koko kunnassa.**

Lapsiystävällinen kunta

Kuntamme tavoitteet:

1. Lapsille suunnatuissa palveluissa ehkäistään kiusaamista ja edistetään yhteisöllisyyttä. Lisäksi lasten kasvuympäristöissä edistetään lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Tavoitteena on saada hyväksi havaitut toimintamallit osaksi jokaisen koulun/päiväkodin toimintaa kunnan alueella.
2. Kunta varmistaa, että jokainen lapsi ja nuori saa tietoa omista oikeuksistaan (ihmisoikeuskasvatus).
3. Kunta ehkäisee syrjintää pyrkimällä vaikuttamaan kuntalaisten asenteisiin.
4. Kunnan viestintä edistää lapsen oikeuksien näkymistä ja toteutumista.
5. Lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen sekä kuulluksi tuleminen.

Kohti hyvinvoivaa ja väkivallatonta Leppävirtaa

- Ryhmätyö

1) Kolme teesiä kiusaamisen ennaltaehkäisyyn Leppävirralla

2) Kutsuviesti

- kutsuttavien lista
- malliviestin laatiminen

Esimerkki Sipooosta

- Sipoolaisnuoret (8.lk) ideoivat piilokameravideon, jossa testataan sivullisten puuttumista kiusaamistilanteisiin.
- <https://gutsygo.fi/kiusaamiskoe/>
- Nuoria valmentava Gutsy Go –menetelmä antaa nuorille työkalut ratkaista ongelmia ja lisätä myönteistä vuorovaikutusta omissa yhteisöissään.
- Omalla Gutsy Go:n järjestämällä toimintaviikolla sipoolaisnuoret toteuttivat piilokamerakokeen, jossa selvitettiin, kuinka sivulliset uskaltavat puuttua julkisella paikalla tapahtuvaan kiusaamiseen.

Esimerkki Sipooosta

KATSO KIUSAAMISKOE-VIDEO

KATSO OHJEVIDEO

Jatkosuunnitelma

Toimenpideohjelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi

→ tavoitteet, linjaukset, konkreettiset paikalliset toimenpiteet

- Valmistelutiimin kokoontuminen lokakuussa
- Materiaalin koostaminen
- Käsittely kaikissa toimipisteissä ja yhteisöissä
- Ohjelman viimeistely oppilashuollon ohjaus- ja hyvinvointiryhmissä
- Kunnanhallituksen ja -valtuuston päätös

Vanhemman tarina

- ”Yksi hetki – Aikuinen ole läsnä”

<https://www.youtube.com/watch?v=1yWnLo27mTM>

Kuopion väkivaltaverkoston toimijat -verkosto on laajennettu koko Pohjois-Savon laajuiseksi.

- Mikäli olet kiinnostunut tulemaan mukaan perustettavaan **Pohjois-Savon väkivaltatoimijoiden verkostoon**, otathan yhteyttä sade.rytkonen@kuh.fi Tavoitteena on tehdä yhteistyötä, saada vertaistukea, kehittää palveluja ja tehdä väkivaltapalveluja sekä väkivaltatyötä näkyvämmäksi ja ennaltaehkäistä väkivaltaa yhdessä.

Julkaisuja ja linkkejä

- OPH: Kiusaamisen vastainen työ kouluissa ja oppilaitoksissa <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/kiusaamisen-vastainen-tyo-kouluissa-ja-oppilaitoksissa>
- Niina Mäntylä, Jonna Kivelä, Seija Ollila ja Laura Perttola: Pelastakaa koulukiusattu! – koulun vastuu, puuttumisen muodot ja ongelmat oikeudellisessa tarkastelussa, Kunnallisanalan kehittämissäätöön Tutkimusjulkaisu-sarjan julkaisu nro 70 https://kaks.fi/wp-content/uploads/2015/12/Pelastakaa_Koulukiusattu.pdf
- MLL julkaisu <https://www.mll.fi/artikkelit/kiusaamiseen-puuttuminen-ja-tilanteen-seuraaminen-koulussa/>
- YLE: Kuuleeko koulu! -podcast-sarja <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2020/08/24/jo-pienten-koululaisten-keskinaiseen-kiusaamiseen-pitaa-puuttua-tiukasti>
- Lapsi tai nuorikin voi tehdä kantelun oikeusasiamiehelle <https://www.oikeusasiamies.fi/fi/web/lasten-ja-nuorten-sivut>

Koulutuksia

- **Osallisuusviikko 4.-7.10.2021, päivittäin klo 9.00–10.30** teams yhteyksin. Pääset tutustumaan käytännön työkaluihin osallisuustyössä. Järjestäjänä Sokra -hanke. Tilaisuudet on suunnattu osallisuuden edistäjille sekä kaikille aiheesta kiinnostuneille. <https://thl.fi/fi/ajankohtaista/tapahtumat/tapahtumakalenteri/-/event/7140493>
- **Ehkäisevän päihdetyön osaaja – koulutus: Huumeiden puheeksiotto 5.10.2021 klo 13.00–15.30** etäyhteyksin. Järjestäjänä EHYT ry. <https://ehyt.fi/tapahtuma/ehkaisevan-paihdyon-osaaja-koulutus-huumeiden-puheeksiotto/>
- **Kohti mielen hyvinvointia - menetelmiä nuorten mielenterveyden edistämiseen kunnissa 11.10.2021 klo 9.00–15.00** webinaari. Tilaisuus on tarkoitettu nuorten kanssa työskenteleville ammattilaisille ja niille, jotka kehittävät nuorten mielen hyvinvointia parantavia palveluita. Ohjelma: <https://thl.fi/fi/ajankohtaista/tapahtumat/tapahtumakalenteri/-/event/7072146>

Koulutuksia

- **Lapsi väkivallan todistajana 12.10.2021 klo 9–11.15** webinaari. Järjestäjä: Barnahus-hanke. Ohjelma ja ilmoittautuminen: [038863c5-8c79-ca92-c15f-ac8416174e4d \(thl.fi\)](https://038863c5-8c79-ca92-c15f-ac8416174e4d.thl.fi)
- **Ilmoita, älä sivuuta – tietoa lapsiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta. Nettivihjeen webinaari 10.11.2021 klo 9.00–15.30.** Tervetuloa kuuntelemaan ammattilaisten, tutkijoiden ja viranomaisten puheenvuoroja lapsiin kohdistuvasta seksuaaliväkivallasta ja siitä, miten lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia voidaan ennaltaehkäistä. Tilaisuus on avoin kaikille lasten ja nuorten parissa toimiville ammattilaisille sekä seksuaalirikollisten ja lapsikohtaisen seksuaalisuuden omaavien henkilöiden kanssa työskenteleville. Tilaisuuteen ovat erittäin tervetulleita myös poliisit, muut viranomaiset ja päättäjät. Järjestäjänä: Pelastakaa Lapset kumppaneineen. Ohjelma ja ilmoittautuminen: <https://www.pelastakaalapset.fi/tapahtumat/ilmoita-ala-sivuuta-webinaari/>

Tallenteita ja oppaita

- **Kaipaako enemmän tietoa lapsiin kohdistuvan väkivallan ilmiöstä ja ajankohtaisesta työstä sen torjumiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi?** Barnahus-hankkeen verkostokirjeen voit tilata kerran kuukaudessa sähköpostiisi täältä. Tutustu myös maksuttomaan Barnahus-verkkokouluun.
- **Kiusaamisen ehkäisy varhaiskasvatuksessa tilaisuus** järjestettiin 26.8. Tilaisuuden tallenne on katsottavissa 2vk ajan osoitteessa:
<https://www.psshp.fi/web/hyte/kiusaamisen-ehkaisy>
- **Kunnallisalan kehittämissäätiön tutkimus Pelastakaa koulukiusattu, – koulun vastuu, puuttumisen muodot ja ongelmat oikeudellisessa tarkastelussa**
https://kaks.fi/wp-content/uploads/2015/12/Pelastakaa_Koulukiusattu.pdf

Kiitos!

